

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

JOURNAL OF THE NEAR EAST UNIVERSITY FACULTY OF THEOLOGY

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ
JOURNAL OF THE NEAR EAST UNIVERSITY FACULTY OF THEOLOGY
ISSN: 2148-6026.

Yakın Doğu Üniversitesi Adına Sahibi
Owner on Behalf of Near East University
Dr. Suat İrfan GÜNSEL

Onursal Editör | Honorary Editor
Prof. Dr. Ümit HASSAN (Rektör/President)

Editörler | **Editors in Chief**
Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ
mehmetmahfuz@gmail.com
Prof. Dr. İbrahim ÇAPAK
capakibrahim@hotmail.com

Yayın Kurulu | **Editorial Board**
Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ, Prof. Dr. İbrahim ÇAPAK,
Prof. Dr. Hakan OLGUN, Prof. Dr. Ümit HASSAN

Danışma Kurulu | **Advisory Board**
Prof. Dr. Mümtaz ALİ (International Islamic University, MALEZYA)
Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ (Yakın Doğu Üniversitesi Öğretim Üyesi, KKTC)
Prof. Dr. Talip ATALAY (K.K.T.C. Din İşleri Başkanı, KKTC)
Prof. Dr. İsmail BARDHİ (Dean School of Islamic Theology of Skoplje, ABD)
Prof. Dr. Şenol BEKTAŞ (Yakın Doğu Üniversitesi Rektör Yardımcısı, KKTC)
Prof. Dr. İbrahim ÇAPAK (Yakın Doğu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı, KKTC)
Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ (Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, TÜRKİYE)
Prof. Dr. Şinasi GÜNDÜZ (Uluslararası Balkan Üniversitesi Rektörü, MAKEDONYA)
Prof. Dr. Enis HURŞİT, (Refah Üniversitesi Rektörü, PAKİSTAN)
Prof. Dr. Ali KARADAĞI, (Katar Üniversitesi, KATAR)
Prof. Dr. Raşit KÜÇÜK (Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanı, TÜRKİYE)
Prof. Dr. Mehmet Emin ÖZAFŞAR (T.C. Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı, TÜRKİYE)
Prof. Dr. Ömer ÖZSOY (Frankfurt Üniversitesi ALMANYA)
Prof. Dr. Burhanettin TATAR (Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, TÜRKİYE)
Prof. Dr. Hasan Kamil YILMAZ (T.C. Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı, TÜRKİYE)
Prof. Dr. Hakan OLGUN (İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, TÜRKİYE)
Doç. Dr. Recep DURAN (Yakın Doğu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, KKTC)
Doç. Dr. Muhammed REYYAN, (Ürdün Üniversitesi, ÜRDÜN)
Doç. Dr. Abdulcelil BİLGİN (Alpaslan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, MUŞ)
Yrd. Doç. Dr. Yusuf SUIÇMEZ (Yakın Doğu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)

Yönetim Yeri | **Head Office**
Yakın Doğu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Email: ilahiyatdergi@neu.edu.tr; mehmetmahfuz@gmail.com

Baskı/Printing: Yakın Doğu Üniversitesi Matbaası/Ağustos 2016

Yakın Doğu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi yılda iki defa yayın yapan uluslararası hakemli bir dergidir. Dergide yer alan yazıların her türlü içerik sorumluluğu yazarlarına aittir. Dergide yayınlanan yazılar izin alınmadan kısmen ya da tamamen başka bir yerde yayınlanamaz. The Near East University Journal of the Faculty of Theology is a bi-annual peer reviewed journal. All responsibility originating from articles and other texts published in the journal belongs to the author. It is not permissible to partially or entirely reproduce any text or article published in the journal.

İÇİNDEKİLER

<i>Editörden</i>	5
İbrahim KESKİN <i>Dinin Aydınlanmacı Eleştirisi ve Hıristiyanlığın Mitolojik Karakteri</i>	7
Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ <i>Cahiliye Döneminde Lât Kültü</i>	25
Emrah DİNDİ <i>Cahileye Döneminde Malî Yükümlülükler ve Bunların Kur'ân'daki Yansımaları</i>	57
SEDAT BARAN <i>Molla Sadra'da Cebr ve İhtiyar Problemi</i>	93
Kerim BULADI <i>Klasik Tefsir Mukaddimelerinde Yedi Harf Meselesi ve Yorumları</i>	113
Halil CELEP <i>Kur'ân-I Kerîm ve Sünnet Çizgisinde Kâmil Müslüman'ın Karakteri</i>	141
Derya GÜNEY <i>"Kur'an Ve Tarihselcilik" Üzerine Bir Değerlendirme</i>	177
د. إسماعيل عبد الغني التميمي <i>التركيبُ: النحويُّ والتطوُّر</i>	193
<i>Yazım Kuralları</i>	211

EDİTÖRDEN

Değerli Okurlar;

Yakın Doğu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi'nin dördüncü sayısı ile karşınızdayız. Bu sayımızda yedi makale ve bir kitap tahlili yer almaktadır. Makalelerin ilki İbrahim KESKİN Bey'e ait olup "*Dinin aydınlanmacı eleştirisi ve Hıristiyanlığın mitolojik karakteri*" başlığını taşımaktadır. İbrahim Bey bu makalesinde hâkim kültüre dönüşen Batının birçok şeyi tanımladığı gibi dini de tanımlamaya çalıştığını ve sosyolojik bağlamda günümüzde kullanılan din tanımlarının birçoğunun onlar tarafından ortaya konulduğunu anlatmaktadır. Ona göre dinlere yönelik çoğunlukla eleştirel karakter içeren bu tanımlamalar, aydınlanma sonrasına ait olup mitolojik Hıristiyanlık merkeze alınarak yapılmıştır. Bunun temel amacı da Hıristiyanlığın referans metni olan İncil'i mitolojik unsurlardan ayıklamak idi. Hıristiyanlığa yönelik bu eleştirel yaklaşım daha sonra diğer dinlere de yönelmiştir. KESKİN Bey'in bu makalesi zımnen İslam ilahiyatı sahasında son zamanlarda ülkemizde gelişen yöntemlerin birçoğunun da buradan mülhem olduğuna telmihte bulunmaktadır.

Derginin ikinci makalesi ise Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ'e aittir. Söylemez bu makalesinde Arap paganizminin önemli figürlerinden biri olan Lât putunu konu edinmektedir. Yazar bu çalışmasında Lât'ın anlamı, menşei üzerinde durmuş, asıl kökenini belirlemeye çalışmıştır. Nebati kentlerinde yapılan kazılardan da istifade eden SÖYLEMEZ, Arap paganizminin önemli tanrılarından biri olan Lât'ın günümüz Ürdün, Suriye ve Irak toprakları üzerinden Hicaz'a geçtiğini anlatmış son Lât mabedinin Hz. Peygamber tarafından gönderilen sahabilerce nasıl yıkıldığı konusunu anlatmıştır. Üçüncü makale ise Emrah DİNDİ Bey'e aittir. Emrah Bey'in makalesi Kur'an'ın indiği dönemi merkeze almaktadır. Bilindiği gibi Kur'an bir tarihin içine inmiştir. O tarihin dilini, kültürünü ve örfünü kullanarak yeni bir dünya kurmaya çalışmaktadır. Kur'an'ın ele aldığı konulardan biri de mali yükümlülükler meselesidir. Emrah Bey bu meselenin İslam öncesi dönemde nasıl olduğunu, Kur'an bunu nasıl biçimlendirdiğini konu edinmektedir.

Bir sonraki makale ise Sedat BARAN'a aittir. BARAN bu makalesinde İslam Felsefesi'nin önemli isimlerinden biri olan İran kökenli Molla Sadra'nın "cebr ve ihtiyar" ile ilgili görüşlerini ele almaktadır. Gerek

Molla Sadra'nın ölkemizde az çalışılmış olması gerekse konun önemi makaleyi dikkat çekici kılmaktadır.

Kur'an'ın yedi harf üzerine indiği düşünçesi öteden beri tartışma konusu olmuştur. Kıraat uzmanı Kerim BULADI, önemli tefsir çalışmalarının girişlerinden hareketle bu meseleyi bir makale bağlamında ele almaktadır. Onun makalesini Halil CELEB Bey'in çalışması takip etmektedir. CELEB bu makalesinde tasavvufi bir mesele olan "kâmil insan" konusunu Kur'an ve Sünnet'ten temel dini referanslara oturtmaya çalışmaktadır. Bir sonraki çalışma Derya GÜNEY'e ait olup Şevket KOTAN Bey'e ait olan "Kuran ve Tarihsellik" adlı çalışmanın tanıtımı ve tahlilini konu edinmektedir. Son makale ise Arapça olup İsmail Abdulğani et-TEMİMÎ Bey'e ait olup Arapça gramerin bazı boyutlarının gelişimini ele almaktadır.

Dergini elinize ulaşmasında emeği olanlara teşekkür eder, bir sonraki sayıda buluşmak üzere esenlikler dilerim.

Editör
Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ
2016 Lefkoşa